

Марија К. Танасковић*

Универзитет у Крагујевцу, Педагошки факултет у Ужицу

ПРИСТУП REGGIO EMILIA – МОГУЋНОСТИ ИНТЕГРАЦИЈЕ У ПРЕДШКОЛСКО МУЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ

Апстракт: Суштина васпитно-образовног процеса је управо у обезбеђивању повољних услова, као и подстицању и подржавању оптималног развоја деце. Овај процес би требало да садржи одређен редослед операција и садржаја за убрзавање и унапређење развоја, али истовремено да буде еластичан, прилагодљив и отворен у односу на деље потребе, интересе и могућности. Предшколско васпитање и образовање представља први, најважнији корак у формирању односа према општој култури једне средине, према музици и уметности уопште. Сходно томе, важан циљ у планирању било ког музичког програма за децу јесте да се препознају њихови интереси и ставови према различитим музичким активностима.

Један од циљева Основа програма – *Године узлета*, да деца развијају диспозиције за целоживотно учење као што су отвореност, радозналост, отпорност (резилијентност), рефлексивност, истрајност, поверење у себе и позитивни лични и социјални идентитет, сличан је циљу приступа Reggio Emilia у коме се деца посматрају као активни аутори властитог развоја, тј. да ће научити све оно што је потребно да науче, у тренутку када су за то спремна. Учење је усмерено на децу, фокусирано на њихове компетенције, а не на недостатке. Приступ се заснива на идеји да свако дете има „стотину језика” за изражавање карактеристика света који га окружује. Деца се развијају и подстичу да симболично представљају идеје и осећања кроз било који од својих стотину језика (изражајних, комуникативних и когнитивних) – речи, покрета, цртежа, сликања, стваралаштва, скулптуре, игре, колажа, драмске игре, музике итд. Ређо приступ наглашава важност процеса истраживања и коришћења уметности у друштвеном окружењу. Деца стичу знања и способности да изразе своје мисли и идеје кроз стварање. Стога су у раду разматране могућности интеграције садржаја и активности из приступа Reggio Emilia у предшколско музичко васпитање и образовање, у циљу његовог унапређења.

Кључне речи: *Приступ Reggio Emilia, музичко васпитање и образовање, предшколски узраст, Основе програма – Године узлета.*

* zmajaaa@gmail.com

*Сто, увек је сто начина слушања или дивљења љубави,
сто радости за певање и сто начина да се разуме,
сто светова да се открију, сто светова да буду измишљени*
(Malaguzzi, 1998б: 2).

УВОД

Рано учење и образовање представља прву степену у систему васпитања и образовања. Што је оно квалитетније и шире, следећи циклуси учења и развоја детета биће снажнији и успешнији. Само ако је базирано на претпоставци да деци не можемо једноставно пренети знање, већ им можемо помоћи да изграде структуре које ће представљати основ будућег учења, искуства која деца стичу постају богата и стоје у зони наредног развоја. Такво васпитање и образовање помаже детету, подупире га, вуче напред да ново знање изгради самостално, у богатој социјалној средини и делујући активно у богатом, уређеном и стимулативном окружењу. У савременој психологији и предшколској педагогији нарочито се високо оцењује значај раног детињства због темпа којим се одвија психички развој, као и стварања основе на којој ће се градити сва будућа својства личности. То се односи на сензомоторне вештине, способност сналажења у друштвеној средини и способност комуникације (посебно говорне), као и на низ других особина које обезбеђују успех касније у школи (Kamenov, 2008: 11). Тако се повећава развојни učinak раног васпитања и образовања, тј. поред стицања знања, успешније се формирају и различите способности деце. образовање кроз подршку развоју свих потенцијала појединца и његовог оспособљавања за продуктиван властити и друштвени живот има функцију обезбеђивања самоактуализације појединца и остваривања континуитета људске културе и друштвеног прогреса (*Правилник о основама програма предшколског васпитања и образовања*, 2018: 9). Стога би суштина васпитно-образовног процеса требало да буде управо обезбеђивање повољних услова. Овај процес требало би да садржи одређен редослед операција и садржаја за убрзавање и унапређење развоја, али истовремено да буде и еластичан, прилагодљив и отворен у односу на дечје потребе, интересе и могућности.

Музика се може сматрати најапстрактнијим видом уметности, који нуди многе могућности за размишљање, разумевање, комуникацију, те социјални и афективни развој појединца. Пружа могућност за децу и наставнике да ствари виде на другачији начин од уобичајеног (Eisner, 2002: 83). Путем музичког (уметничког) образовања подстиче се природна дечја радозналост, помаже се деци да откривају сопствене вредности и пружа им се прилика да стваралачки рукују различитим материјалима, служећи се истовремено како својим разумом, тако и својим рукама, очима и ушима (Kamenov, 2008: 71). Важан принцип како општег, тако и музичког образовања јесте јединствено деловање свих чинилаца образовног процеса. Њиховом усклађеношћу и јединственошћу

оснажује се подржавајући, подстицајни утицај на музички развој ученика (Андре, 2009: 40). Због своје вишеструке улоге у развоју општих и музичких способности деце, садржаји у домену музичке уметности захтевају озбиљан однос и комплексна истраживања у свим правцима са јединственим циљем: да се створи чврста и широка научна подлога и осигура што шира друштвена пажња и подршка за даљи рад на њиховом унапређивању (Ивановић, 2019: 526).

ГОДИНЕ УЗЛЕТА

Основе предшколског програма *Године узлета* се заснивају на теоријским поставкама социокултурне теорије, социологије детињства и постструктурализма. Њима је заједничко сагледавање детињства као по себи вредне и видљиве друштвене категорије. У разумевању детета фокус се помера са питања индивидуалног развоја на питање друштвено-културне конструкције детињства и питање положаја детета као социјалног актера у датом контексту. Дете се сагледава као богато потенцијалима, као агенс, компетентни учесник у сопственом учењу и живљењу (*Правилник о основама програма предшколског васпитања и образовања*, 2018: 5–6). Програм је настао из потребе да се предшколском васпитању и образовању приступи из перспективе социјалне интеракције која може бити кључна за дечји развој. Дете је схваћено као јединствено и целовито биће са могућностима и правом да се његова јединственост препозна и уважи. Такође се посматра као активни учесник заједнице вршњака и одраслих. Има урођену мотивацију да учи и сазнаје, креативно је и биће игре. У оквиру Програма учење и развој детета се одвијају кроз процес повезивања искустава у ситуацијама када дете нешто чини и оних које су смислене. Сматра се да дете не би требало да учи кроз издвојене садржаје и активности везане за појединачне образовне области или аспекте развоја, већ би требало да сва искуства која стиче може да повеже и даље надограђује.

Неки од општих циљева програма *Године узлета* јесу да се деци омогући да развијају диспозиције за целоживотно учење (отвореност, радозналост, отпорност, рефлексивност, истрајност, поверење у себе као способног „ученика” и позитивни лични и социјални идентитет), чиме се постављају темељи развијања образовних компетенција. Такође, учешћем у различитим пројектима и активностима, деца имају прилике да упознају, истражују и преиспитују различита подручја људског сазнања и делања, различите продукте културе и начине грађења и изражавања значења. Деца активно учествују у свему што се око њих дешава и у шта су укључена, својим специфичним претходним искуством, потребама, интересовањима и склоностима. Према Програму, активно учешће подразумева право на избор и могућност утицања на догађања и ситуације у које су деца укључена (*Правилник о основама програма*, 2018: 17).

У васпитно-образовном процесу који предлажу *Године узлета* важну улогу има и простор у коме се учење и развијање дететових способности и

компетенција одвија. Простор у радној соби структуриран је на различите просторне целине које омогућавају деци осећај предвидљивости и сигурности у простору – да знају где се шта налази, да могу да буду самостална, али да могу и да истражују и стварају. Најчешће просторне целине могу бити: *литерарна, за конструисање, за визуелне уметности, за симболичку игру, за осамљивање и скривање, за звук и покрет.*

Програм је предвидео да је за оптимални развој детета као целовите личности значајна и социјална интеракција са вршњацима, васпитачима, родитељима и окружењем. Напредак деце документује се кроз индивидуални портфолио, док се у исто време прати како се развија сам Програм.

ПРИСТУП REGGIO EMILIA

Ређо Емилија (Reggio Emilia) је град у северној Италији, у коме су васпитачи, родитељи и деца по завршетку Другог светског рата почели да раде на реконструкцији друштва и изградњи система најбољих предшколских установа и центара за децу. Под вођством директора и оснивача, Лориса Малагузија (Loris Malaguzzi, 1920–1994), систем је еволуирао од родитељског задржног покрета у образовни систем који је данас, поред Италије, проширен и у другим европским државама, у Азији, Аустралији и САД.

Приступ је заснован на теоријама Цона Дјуија, Марије Монтесори, Пијажеа, Виготског, Песталоција и Фредерика Фребела. Приступ Ређо Емилија посматра децу као активне ауторе властитог развоја. Она су компетентна и способна и развијају сопствене способности кроз интеракцију са вршњацима, подржану од стране одраслих. Малагузијева визија образовања заснованог на *односима* фокусира се на свако дете у односу на друге и тежи да активира и подржи реципрочне односе деце са другом децом, породицом, наставницима, друштвом и животном средином (Malaguzzi, 1993). Дете ствара промене у системима у којима је укључено и постаје, како Карлина Риналди наводи, произвођач културе, вредности и права (Rinaldi, 2001: 51). Дете је активан учесник у сопственом образовању. У Ређо Емилији се сматра да ће деца научити све оно што је потребно да науче, у тренутку када су за то спремна. Нису ограничена стандардима који су у традиционалним школама креирани од стране одраслих (Falter, 2018: 16). Учење је усмерено на децу, фокусирано на њихове компетенције, а не на недостатке. Приступ се заснива на идеји да свако дете има „стотину језика” за изражавање карактеристика света који га окружује (Nanna, 2014: 287). Деца се развијају и подстичу да симболично представљају идеје и осећања кроз било који од својих стотину језика (изражајних, комуникативних и когнитивних), речи, покрета, цртежа, сликања, скулптуре, игре, колажа, драмске игре, музике итд. Музика је један од значајних „језика” унутар Ређо приступа.

Малагузи је преузео идеју Грегорија Батесона (Bateson, 1982) да вишеструки нивои учења пружају најбољу врсту образовања, користећи невербална средства комуникације (нпр. визуелне уметности) као посебно вредне образовне медије. Малагузи је сматрао да традиционално образовање често није у могућности да обухвати субјективност, знатижељу и креативност деце. Такође је веровао да је Батесонова идеја „двоструког описа” веома значајна за нову визију образовања, јер комбиновање више перспектива даје много потпунију слику знања (Hanna, 2014: 289).

Ређо Емилија није формални модел као што су нпр. Валдорф и Монтесори, са дефинисаним методама, стандардима за сертификацију наставника и процесима акредитације (Edwards, 2002: 4), јер наставници-практичари настоје да задрже сензибилитет и компетенције појединаца који чине специфичну заједницу школе (Falter, 2018: 7). Радови деце су документовани и приказани како би се деца подстакла за даљи рад и истраживање, самостално бирајући свој пут учења. У Ређо школама окружење је схваћено као „трећи наставник”, јер наглашава важност естетских, практичних, емоционалних и менаџерских аспеката целокупне школске средине (Malaguzzi, 1998).

Централни аспект Малагузијевог пројекта предшколског образовања и Ређо Емилија приступа јесте атеље, први пут основан 1963. године. Малагузи је веровао да ће атеље постати мултимодална лабораторија за когнитивно, емоционално и маштовито изражавање деце. Сматрао је да је већина школа застарела и да им је потребна реформа, те ће атеље бити место за експериментисање са новим алатима за размишљање (Hanna, 2014: 289). Атеље никада није био замишљен да буде „уметнички” студио у коме деца уче уметничке вештине да би касније постала професионалци. Уместо тога, деца истражују и комуницирају са материјалима у неформалном друштвеном окружењу. Деца се подстичу да доживљавају уметност на природан начин, користећи уметничке материјале док спонтано комуницирају са другом децом и одраслима на угодан начин. Приступ Ређо Емилија наглашава важност процеса истраживања и коришћења уметности у друштвеном окружењу. Деца стичу знања и способности да изразе своје мисли и идеје кроз стварање. Основна сврха атељеа је да се омогући деци да развију невербални језик користећи вишеструке облике медија, укључујући музику и извођачку уметност. Она се оспособљавају да поделе своја знања и осећања кроз вештине и методе које уче у уметничком атељеу (Hanna, 2014: 290).

Важну улогу у реализацији активности у оквиру Ређо приступа има атељериста – стручњак из области уметности, али и наставник, организатор, тумач и сарадник са другим наставницима, децом, родитељима и заједницом. Ради и као истраживач и онај који помаже у процесу учења. Ангажује децу у раду са висококвалитетним материјалима, често у атељеу (студију), али и у школи или на терену. Он води и прати уметничко истраживање деце, али их не подучава уметности. Помаже осталим наставницима да схвате како деца измишљају аутономна средства изражајне слободе, когнитивне слободе, симболичке

слободе и путева комуникације (Falter, 2018: 8–9). Са друге стране, наставници организују окружење богато могућностима и подстицајима који позивају децу да истражују и решавају проблеме, често у малим групама, где се сарадња и дискусија пријатно прате. Наставници такође прате рад и напредак деце.

У школама које прате филозофију Ређо Емилија, деца се охрабрују да се изразе кроз многе и различите облике симбола или стотину језика.

МОГУЋНОСТИ УНАПРЕЂЕЊА ПРЕДШКОЛСКОГ МУЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

Животни ставови, ниво укључености и успех у музичком учењу повезани су са првим музичким искуствима. Сходно томе, важан циљ у планирању било ког музичког програма за децу јесте да се препознају њихова интересовања и ставови према различитим музичким активностима (Temmerman, 2000: 51). Потребно је обезбедити различита и квалитетна музичка искуства, повезати их са основним активностима детета и обезбедити оптималне услове за експлорацију свих врста звучних података. Деца би требало да добију најразноврсније могућности за слушање и интерпретирање звукова у виду целивитог израза – телом, гласом, употребом инструмената. Једино такви услови омогућиће трансфер превербалног разумевања и стицање вештина неопходних за даљи когнитивни, афективни и музички развој. Дете најбоље учи у атмосфери истраживања коју одликује равнотежа између слободе и контроле. Стога је важно структурирати музичка искуства тако да их дете асимилује примерено могућностима развојне фазе у којој се налази, суочавајући се са музичким проблемима који ће омогућити достизање оптималног нивоа развоја (Mirković-Radoš, 1996: 271). Управо у приступу Ређо Емилија, деца се охрабрују да се изразе кроз многе различите облике симбола или стотину језика.

Филозофија приступа Ређо Емилија слична је концепцији предшколског програма *Године узлета* (Табела 1) у погледу схватања детета и приступа дечјем образовању и васпитању, циљевима, улози наставника и средине итд. Међутим, у *Правилнику о основама програма* не види се јасно улога музичке уметности у васпитању и образовању предшколске деце. Ту је приступ Ређо Емилија конкретнији. Наставници и деца који раде по принципима инспирисаним приступом Ређо Емилија су упознати са употребом уметности. Комбиновањем уметности и музике може се изградити „учење целокупног ума” кроз сложене везе друштвених, емоционалних и културних значења (Nelson & Zobairi, 1999: 85). Са друге стране, музичко разумевање може се унапредити и подстицати употребом визуелних форми. Сlike могу представљати звуке или нпр. музичке гестове (Louge, Robie, Brown, Waite, 2009: 10). Наставници који су већ упознати са уметничким материјалима и процесима имају унапред успостављен ментални оквир у уметничком изражавању који се може проширити и на музичку уметност.

*Табела 1. Карактеристике програма
 Године узлета и приступа Reggio Emilia*

област	Године узлета	Reggio Emilia
полазишта	– социокултурна теорија; – социологија детињства; – постструктурализам.	– теорије Ц. Дјуија, М. Монтесори, Ж. Пијажеа, Л. С. Виготског, Песталоција и Ф. Фребела.
приступ	– једнаке могућности за учење и развој; – усмереност на дугорочне циљеве; – интегрисан приступ; – континуитет у образовању.	– развијање невербалног језика комуникације и изражавања; – интегрисан приступ; – значај уметности у образовању.
вредности	– демократске.	– демократске.
дете	– јединствено и целовито биће; – поседује потенцијале; – активни учесник заједнице; – посвећено учењу; – креативно; – биће игре.	– јединствено и целовито биће; – поседује потенцијале; – активни аутор властитог учења и развоја; – креативно; – биће игре.
простор	– вртић; – различите просторне целине.	– атеље; – различите просторне целине; – деца истражују и комуницирају са материјалима.
улога наставника	– подржава и подстиче целокупни развој детета.	– обликује окружење; – подстиче децу на активност; – подстиче креативност деце.
приступ учењу	– пројектни.	– пројектни.
курикулум	– Правилник о основама програма предшколског васпитања и образовања.	– хаотичан, стално се развија, отворен; – базира се на питањима деце и прати њихове потребе.
знања и вештине	– друштвено конструисани и увек динамични.	– друштвено конструисани и увек динамични.
социјална интеракција	– веома битна за развој детета; – са вршњацима, заједницом, породицом, васпитачем.	– спонтана интеракција; – са вршњацима, заједницом, породицом, васпитачем.
документација	– индивидуални портфолио.	– индивидуални портфолио.

У музичком атељеу наставник прати развој музичких способности деце, заједно са њима учи и, изнад свега, подстиче их да истражују и стварају музику сопственим телом, на традиционалним и нетрадиционалним инструментима. Истовремено, од деце тражи да разговарају о музичким искуствима. Тиме подржава развој њиховог „музичког језика”. Како Јанко наводи, када деца истражују и стварају у музичком атељеу, апстрактна природа музике подстиче их да представљају своје разумевање на начин који се значајно разликује од уобичајених метода које су им доступне – она се баве језиком музике (Јанко, 2019: 272). Када деца стварају музику у атељеу, на њихову интерпретацију не утичу само развојне карактеристике, већ и материјали који се налазе у атељеу. Док се баве инструментима и материјалима у музичком атељеу, користе јединствене представе као средство за обликовање сопственог разумевања света око себе. Томлинсон (Tomlinson, 2013) сматра да се музика у Ређо приступу може посматрати као начин изражавања знања, при чему се ангажовање детета у стварању музике тумачи као један од семиотичких процеса за стварање значења, што доводи до закључка да је један од циљева Ређо приступа да се деца оспособе да пређу са нивоа стварања симбола на ниво измишљања (усвајања) језика музике (Јанко, 2019: 279). Баш као што су речи и реченице кључне за смислено изражавање на говорном језику, разумевање основних музичких елемената (мелодија, ритам, звучна боја, динамика, темпо, текстура, фразе, хармонија) пружа суштинске гравивне елементе неопходне за децу да се музички изразе. Музика такође укључује покрет и драму. Тело природно реагује на музику кретањем и зато што музика често прича причу – постоји јак³, драматични аспект игре и музике и многих музичких искустава. С обзиром да је музика афективна уметничка форма, посебно је драгоцену за изражавање емоција и расположења.

ЗАКЉУЧАК

Будући да је филозофија приступа Ређо Емилија да се развоју, васпитању и образовању деце предшколског узраста приступа интердисциплинарно – кроз интеграцију различитих уметности, садржаја и материјала, путем истраживања датих материјала и садржаја, али и сопственог тела и могућности, кроз континуирано подстицање детета и праћење његовог напретка, коришћење могућности овог приступа у музичком васпитању и образовању на предшколском узрасту може бити веома успешно. Како Грин наводи, када дете запажа и чује више, залази у непознато. Стога је потребно да се васпитачи залажу за нове начине избора и акције у којима ће дете моћи да добије осећај за нове почетке и моћи да преузме иницијативу у мноштву могућности (Greene, 1995: 123). Пред децом су бескрајне могућности за развој. Развијају способност да комбинују елементе из области музике, ликовних уметности, покрета, игре у нешто потпуно јединствено. Постају креативна и слободна да свој (музички) језик усавршавају.

Литература

- Андре, Ј. (2009). *Педагогија музичког конструкта*. Београд: Задужбина Андрејевић.
- Greene, M. (1995). *Releasing the imagination*. San Francisco, CA: Jossey-Bass Publishers.
- Edwards, C. P. (2002). Three Approaches from Europe: Waldorf, Montessori, and Reggio Emilia. *Early Childhood Research & Practice: An Internet Journal on the Development, Care, and Education of Young Children*, 4(1), 1–14.
- Eisner, E. (2002). *The arts and the creation of mind*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Ивановић, М. (2019). Интеграција Орфовог приступа у савремено основношколско музичко образовање. У С. Маринковић и Ј. Стаматовић (ур.), *Наука, настава, учење – проблеми и перспективе*, рад штампан у целини, 25. октобар 2019, Ужице (525–538). Ужице: Педагошки факултет.
- Kamenov, E. (2008). *Образовање предшколске деце*. Београд: Zavod za udžbenike.
- Logue, M., Robie, M., Brown, M. & Waite, K. (2009). Read my dance: Promoting early writing through dance. *Childhood Education*, 85(4), 216–222.
- Malaguzzi, L. (1993). For an education based on relationships. *Young Children*, 49(1), 9–12.
- Malaguzzi, L. (1998a). History, ideas, and basic philosophy. In C. P. Edwards, L. Gandini & G. Forman (eds.): *The one hundred languages of children: The Reggio Emilia approach – Advanced reflections* (49–97). Westport, CT: Ablex Publishing.
- Malaguzzi, L. (1998b). No way. The hundred is there. In C. P. Edwards, L. Gandini & G. Forman (eds.), *The hundred languages of children: The Reggio Emilia approach – Advanced reflections* (2nd ed.) (2–3). Greenwich, CT: Ablex.
- Mirković-Radoš, K. (1996). *Психологија музике*. Београд: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Nelson, J. & Zobairi, N. (1999). Multiple literacies: The whole mind at work. *International Journal of Early Childhood*, 31(2), 82–90.
- Правилник о основама програма предшколског васпитања и образовања* (2018). Просветни гласник, Службени гласник Републике Србије, бр. 27/2018.
- Rinaldi, C. (2001). Reggio Emilia: The image of the child and the child’s environment as a fundamental principle. In L. Gandini & C. Edwards (eds.): *Bambini: The Italian approach to infant – toddler care* (49–54). New York: Teachers College Press.
- Temmerman, N. (2000). An investigation of the music activity preferences of pre-school children. *British Journal of Music Education*, 17, 51–60.
- Tomlinson, M. M. (2013). Literacy and music in early childhood: Multimodal learning and design. *SAGE Open*, 3(3), 1–10.

- Falter, H. E. (2018). *An Examination of Elementary General Music Teaching Practices for Congruence with the Reggio Emilia Approach*. Music Graduate Theses & Dissertations. Retrieved May 12, 2019 from the World Wide Web https://scholar.colorado.edu/musi_gradetds/7.
- Hanna, W. (2014). A Reggio-Inspired Music Atelier: Opening the Door Between Visual Arts and Music. *Early Childhood Education Journal*, 42(4), 287–294.
- Yanko, M. (2019). Learners’ Identity Through Soundscape Composition: Extending the Pedagogies of Loris Malaguzzi With Music Pedagogy. *LEARNing Landscapes*, Spring 2019, Vol. 12, 271–284.

Marija K. Tanasković

University of Kragujevac, Faculty of Education in Užice

REGGIO EMILIA APPROACH – THE POSSIBILITY OF INTEGRATION IN PRESCHOOL MUSIC EDUCATION

Summary

The essence of the educational process is precisely in providing favorable conditions, as well as encouraging and supporting the optimal development of children. It should contain a certain sequence of operations and contents to accelerate and enhance development, but at the same time to be flexible, adaptable and open to children's needs, interests and opportunities. Preschool education is the first, the most important step in forming a relationship to the general culture of an environment, to music and art in general. Accordingly, an important goal in planning any music program for children is to recognize their interests and attitudes toward different musical activities.

One of the goals of Basis of the Program – Years of Ascent, for children to develop dispositions for lifelong learning such as openness, curiosity, resilience, reflexivity, perseverance, self-confidence and a positive personal and social identity, is similar to the goal of Reggio Emilia's approach in which children are viewed as active authors of their own development, i.e. that they will learn everything they need to learn, at the moment they are ready for it. Learning is focused on children – on their competencies, not on their shortcomings. The approach is based on the idea that each child has “a hundred languages” to express the characteristics of the world around him/her. Children are developing and are encouraged to symbolically represent ideas and feelings through any of their hundred languages (expressive, communicative and cognitive), words, movements, drawings, painting, creativity, sculpture, play, collage, drama, music, etc. Approach Reggio Emilia emphasizes the importance of the process of researching and using art in the social environment. Children acquire knowledge and abilities to express their thoughts and ideas through creation. Therefore, the paper discusses the possibility of integration of contents and activities from the Reggio Emilia approach in preschool music education, with aim to improve it.

Keywords: *Reggio Emilia approach, music education, preschool age, Basics of the program – Years of Ascent.*